Domoljubni radio

Portal domoljubnog radija

5. objava iz serijala „Kako ojačati borbu protiv stereotipa i predrasuda“ – O ljudima iz romske zajednice i kako prevladati predrasude i stereotipe prema njima?

Antun Brađašević · Thursday, October 19th, 2023

U dugogodišnjem iskustvu rada na pitanjima zaštite ljudskih prava (i posebno prava nacionalnih manjina) često smo razgovarali s predstavnicima manjinskih zajednica, kako njihovim liderima tako i osobama koje su aktivne u tzv. građanskom sektoru. Jedna od vrlo zanimljivih osoba je svakako **Jovica Radosavljević** predsjednik Romskog resursnog centra iz Darde. Razgovarali smo na temu stereotipa i predrasuda, o segregaciji, govoru mržnje i sličnim temama. Evo nekih zanimljvih razmišljanja i stavova:

Prije svega treba reći kako su se mladi Romi u Dardi (postojeća generacija) počeli okupljati u KUD-u Darda iz kojeg je u organizacijskom smislu nastao „Romski resursni centar“ kao udruga koja se bavi raznim projektima koji promiču ljudska prava, potiču suživot pripadnika nacionalnih manjina s većinskim narodom, organiziraju razne manifestacije i humanitarne priredbe od koji su neke i međunarodnog karaktera, itd. U novije vrijeme uspješno apliciraju na natječajima za dodjelom EU sredstava, a njihov rad je prepoznat i potican od strane hrvatskih institucija i ministarstava.

Ipak nije jednostavno provoditi rad kada u okružju imate predrsude i stereotipe prema ljudima koji su drugačiji, druge boje kože, drugih tradicijskih navika, pa to katkada preraste i u diskriminaciju i segregaciju. Ta borba kojom bi se prevladale navedene teškoće zapravo traje već dugi niz godina, a srećom vidljivi su pomaci kada je riječ o priznavanju tog bogatstva različitosti pogootovo u Baranji gdje uz Rome živi i veliki broj pripadnika srpske, mađarske, rusinske i drugih nacionalnosti. Mladi, bez obzira na različitost, trebali bi živjeti normalnim životom u kojem bi imali jednake preduvjete za napredak i kreaciju svojih poslovnih i drugih ambicija. Prepreke, socio-ekonomskih uvjeta u kojima žive, vidljive su kod mladih Roma već u najranijoj dobi. Oni često imaju manje kvalitetne uvjete stanovanja, zdravstvene zaštite i ekonomske moći, kada krenu u školu to siromaštvo je još vidljivije jer ne mogu imati „brandiranu“ odjeću, obuću školski pribor. Kada se žele zaposliti tu se tek zbog stereotipa i predrasuda prema njima (nacionalnost, boja kože, vjerska opredjeljenost…) pojavljuju problemi kako osigurati golu egzistenciju.

U ekonomskom žargonu postoji termin „začarani krugovi siromaštva“, dakle kako bi ste izašli iz siromaštva trebate kapital, a to nemate i onda se uvijek zbog toga pojavljuju prepreke i teško savladivi problemi i sve se nekako vrti u krug iz kojeg se teško izlazi. Radosavljević smatra kako se u rješavanju romskih problema mora krenuti od definiranja lokalne zajednice u kojoj se živi, te tu treba naći „poveznice“ s ostali ljudima, te onda treba malo po malo rješavati probleme odnosno često se ustanovi kako su oni često svojstveni svima podjednako (problemi nedostatka radnih mjesta, teške ekonomske situacije u Hrvatskoj zbog koje dolazi do iseljavanja, nemogućnosti osiguranja osnovnih životnih potreba u smislu kvalitete života zbog nerazvojene komunalne infrastrukture,…). Neromska populacija treba upoznati romsku ali i obrnuto. Stereotipi su često potpuno pogrešni npr. svi su Baranjci mali i debeli, svi su Crnogorci lijeni,…

„Prošao sam vrlo težak i trnovit put kada je riječ o mojoj želji za školovanjem, za aktiviranjem u građanskom društvu, za očuvanjem romske folklorne i kulturne tradicije. Nekada je nama Romima bio zabranjen ulaz u tzv „Društveni centar“. Dakle mladići i djevojke iz romske populacije nisu niti mogli doći na zabave i slična događanja. Mi smo morali puno raditi i dokazivati se kako mi nismo nikakvi nasilnici, lopovi, incidentne osobe zbog koji bi se drugi trebali osjećati ugroženo. Mi smo dokazali kako trebamo i možemo biti ravnopravni u svakodnevnom životu u raznim segmentima. Smatram kako je to veliki doseg tu za sve naše ljude iz Darde koja je multinacionalna i multikultiralna sredina. Nažalost i danas ima dosta diskriminacije ali je ona prikrivena, a zbog uspješnosti Romskog centra s europskim projektima ima čak i ljubomore. Mi djelujemo već 21 godinu i od prvog dana okupljamo ne samo Rome nego imamo i članove hrvatske, srpske i mađarske zajednice. Mi imamo mlade ali i starije osobe i nema dobne segregacije ili bilo kakve druge. Možemo slobodno reći kako mi niti u kom slučaju nismo čista romska organizacija. U zadnje vrijeme puno činimo kako bi smo zaposlili ljude kroz projekte, kako bi ostali ovdje u Hrvatskoj i ne bi morali odlaziti. I tu se ne gleda tko je Rom a tko ne. Svima nam treba posao i plaća kako bi smo brinuli o sebi i svojim obiteljima i bili zadovoljni članovi šire društvene zajednice dakle naše države Hrvatske.“- kaže uz ostalo Radosavljević.

Nedavno je „Romski resursni centar“ bio domaćin jednom važnom događaju, okruglom stolu na temu školstva kojeg su financijski podržale i međuanrodne organizacije i hrvatsko nadležno ministarstvo obrazovanja te visokoškolske ustanove poput Fakulteta iz Osijeka. Razmatrano je kako pomoći djeci predškolskog uzrasta kako bi se što prije i što bolje uključila u obrazovni proces. Prioritet je bila pomoć marginaliziranim skupinama i integraciji Roma u hrvatsko društvo. „Kulturni centar Roma Baranje“ je također organizacija koju treba spomenuti u kontekstu odličnih aktivnosti koje provode kada je riječ o suzbijanju predrasuda i stereotipa prema marginaliziranim skupinama, a također i podršku i potporu lokalne uprave i samouprave u ovakvim i sličnim projektima u Dardi i Baranji je za svaku pohvalu. Osiguranje preduvjeta zakvalitetan život ljudi u nekoj lokalnoj zajednici, to je ujedno jedan od glavih zadataka čelnika lokalne uprave i samouprave, i kada tu postoji podruška onda je lakše i uspješno realizirati programe i projekte koji imaju za cilj promicati tolerantnost i ljudska prava. U romskom naselju u Dardi izgrađeno je više stabenih objekata u kojima ljudi iz romske zajednic mogu puno dostojnije živjeti. Preko 70 obitelji na ovaj način je došlo do „krova nad glavom“. Romima je omogućeno i zapošljavanje u lokalnim tvrtkama i komunalnim poduzećima što je osnovi preduvjet za opstojnost. Vidljivo je u osnovnim školama kako djeca koja dolaze iz takvih obitelji koje su riješile egzistencijala pitanja, postižu bolje rezulate u učenju.

„Romski resursni centar“ je prije nekoliko godina u
suradnji sa producentskom kućom „Fade In“ iz Zagreba, vrlo uspješno proveo

projekt pod nazivom „Muzej osobnih priča Roma“ (koji je stacioniran u Osijeku, ali je bio prezentiran i u više hrvatskih gradova) koji ima za cilj dati doprinos pisanju knjiga i elektroničkih zapisa o romskoj povijesti. Tu je i izvrsna izložba likovnih radova „Ujedinjeni u različitosti“ kojom su željeli prikazati kako nema razlike među djecom romske i neromcke nacionalnosti kada stanu pred umjetnika koji radi portrete.

Poznato je kako Romi nemaju svoju domicilnu državu te kako porijeklom iz Indije. Nažalost vrlo malo je povijesne građe o njima, a poznato je kako su mnogi poznati Romi, gledano kroz povijest, dali ogroman doprinos svjetskoj književnosti, glazbi, kulturi općenito, kao i znanosti (Elvis Presley, Charlie Chaplin,…). Mnogi smatraju kako je Romski resursni centar najbolja romska organizacija u Hrvatskoj koja je počela s poticanjem romskog amaterizma u sferi folklora a kasnije evoluiralo u vrlo sposobnu udrugu koja je u stanju provoditi i zahtjevne međunarodne projekte. Puno čine na promociji romskog jezika, romske povijesti i tradicije te suzijanju diskriminacije. Provodili su i progrm „Zaželi“ u kojem su zapošljavali i romske i neromske žene starije dobi koje su brinule o starim i nemoćnim osobama. Tu je i program „Mirotvorne škole“ gdje su bili partneri udrugama koje se bore suzbijanju vršnjačkog nasilja u školama.

„Romski resursni centar“ već dvadesetak godina uspješno animira brojne volontere

raznih nacionalnosti
i postali su prepoznatljivi po tome što vrlo uspješno realiziraju i najzahtjevnije projekte. Zanimljivo je kako Romi iz Darde smatraju kako treba unaprijediti rad Vijeća za nacionalne manjine ili tzv. manjinske uprave jer ona djeluju samo figurativno i ne postižu željene stvarne učinke u zajednici. Ona su zamišljena kao savjetodavno tijelo pomoći općinskim i županijskim upravam no u tome se postižu slabi ili nikakvi rezultati. U tim Vijećima ima previše politike u korist nekih lidera a malo stvarne brige za potrebe ljudi koji žive na određenim lokalnim područjima.

Za kraj valjalo bi reći kako valdaju stereotipi i predrasude i o tome što je to NGO (nevladine organizacije) ili građanski sektor u koji pripadaju organizacije civilnog društva pa tako i udruge građana. Neki smatraju kako oni djeluju protiv aktulane politike Vlade RH što je potpuno pogrešno. Treba znati kako su udruge upravo alternativa na koji način postići sve ono što se ne može kroz institucionalno djelovanje, dakle to je vrlo poželjna i potrebna vaninstitucionalna aktivnost koja može posebno puno pomoći, mladima, socijalno ugroženima, segregiranim, i drugim potrebitim osobama. Važno je educirati se i upoznati čovjeka i zajednicu, tek onda možemo donijeti neko mišljenje o određenoj grupi ljudi ili nekoj zajednici kao što je npr. romska. Ta transformacija bi trebala biti obostrana i od strane manjinskih zajednica i pripadnika većinskog naroda.

Borba protiv stereotipa i predrasuda prema Romima je vrlo kompleksan problem koji zahtjeva interdisciplinarni pristup i djelovanje u svim pravcima no doista raduje činjenica kako su očiti i vidljivi pozitivni pomaci, pogotovo u zadnih destak godina. Hrvatsko društvo napreduje u smislu razvoj demokratskih odnosa i poštovanja ljudskih prava i tako treba i nastaviti. Moramo se željeti bolje razumjeti, i mi i oni.

Autor: Antun Brađašević

Ciklus objava„Kako ojačati borbu protiv stereotipa i predrasuda“ – financijski podržava Agencija za elektroničke medije kroz projekt “Poticanje novinarske izvrsnosti 2023.”

This entry was posted on Thursday, October 19th, 2023 at 10:07 pm and is filed under Nekategorizirano You can follow any responses to this entry through the Comments (RSS) feed. Responses are currently closed, but you can trackback from your own site.